

Kina dobbelt så grønn som Norge

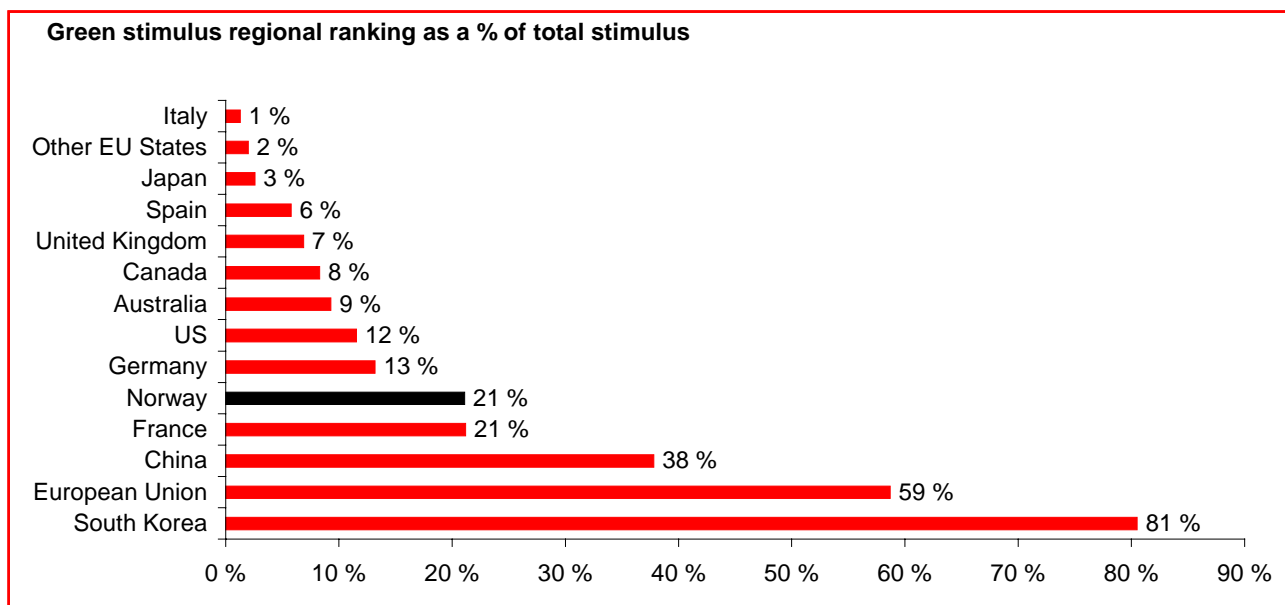
Av Mekonnen Germiso

Vi har sammenlignet den norske regjeringens krisepakke fra januar med krisepakkene i USA, EU, Kina og andre av verdens største økonomier. Den norske krisepakken fikk mye ros for miljøvennlighet da den ble lansert. Grønnfargen blekner imidlertid kraftig sammenlignet med en del andre lands pakker. Målt som andel av pakken som gikk til klima- og miljøtiltak, var Kinas pakke dobbelt så grønn som den norske, EU-kommisjonens pakke var tre ganger så grønn, mens Sør-Koreas pakke var fire ganger så grønn som den norske, med over 81 % av pengene til miljø- og klimaformål. Av den norske pakken på i alt 20 mrd kroner kan 4,2 mrd, det vil si 21 %, klassifiseres som "grønne stimuli".

Undersøkelsen

Grunnlaget for vår sammenligning er undersøkelsen *A Climate for Recovery – The colour of stimulus goes green*, laget av HSBC Global Research og utgitt av HSBC Bank 25. februar 2009.¹ Vi har supplert HSBC Research sin undersøkelse ved å gjennomgå den norske krisepakken etter samme kriterier. HSBCs undersøkelse gjennomgikk og kategoriserte innholdet i mer enn 20 økonomiske krisepakker i EU, USA, Kina og andre land på bakgrunn av investeringsområdene som ligger til grunn for *HSBC Climate Change Index*. Indeksen dekker fire hovedgrupper av investeringsmuligheter:

- Lavkarbon energiproduksjon, inkludert fornybare kilder.
- Energieffektivisering og energistyring, inkludert drivstoffgjerrige kjøretøy og overgang fra vei til jernbane.
- Vann, avfall, forurensningskontroll og naturvern.
- Karbonfinans, først og fremst knyttet til karbonmarkeder.

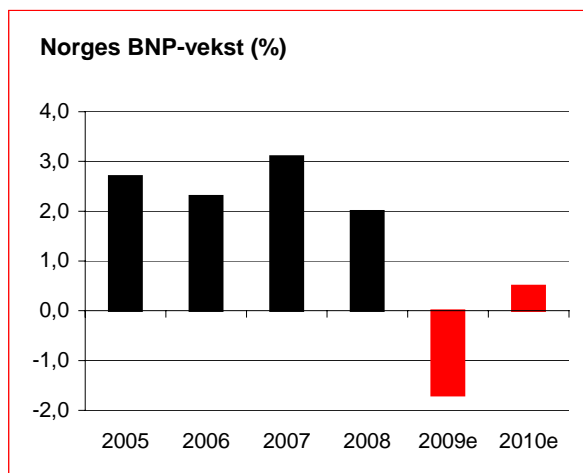
Undersøkelsens hovedtabell, med tillegg av respektive tall for Norge, er gjengitt bakerst i dette notatet.

¹ For nedlasting, bruk for eksempel www.globaldashboard.org/wp-content/uploads/2009/HSBC_Green_New_Deal.pdf

Økonomisk bakteppe - Norge

Den internasjonale finanskrisen og dens realøkonomiske virkninger har slått inn i norsk økonomi. Etter sterk vekst foregående år, spår Statistisk sentralbyrå (SSB) en utvikling i Norges brutto nasjonalprodukt (BNP) på -1,7 % i 2009.² Dette er enda lavere enn de -0,5 % som regjeringen la til grunn i januar 2009.

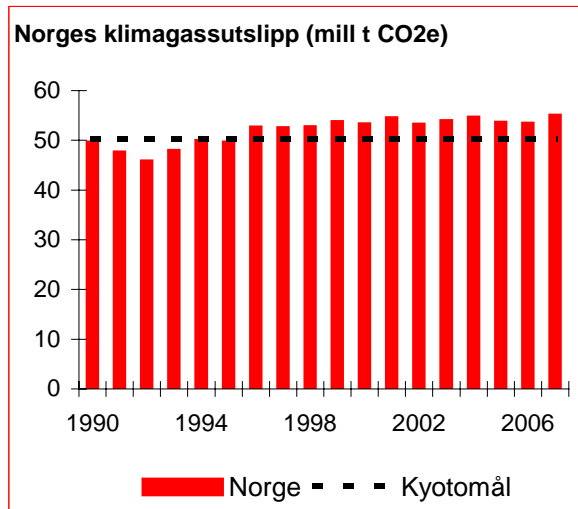

Norges klimaprofil

Norske klimagassutslipp steg med 11 % fra 1990 til 2007. Differansen ned til Norges Kyotoforpliktelse, som er maksimalt 1 % utslippøkning, kommer i all hovedsak til å bli dekket ved at petroleumssektoren er pålagt å kjøpe utslippstillatelser for hele sitt offshore utslipp i EUs kvotehandelssystem. I tillegg betaler staten ved Finansdepartementet for sertifikater fra utslippsreducerende prosjekter i utviklingsland gjennom den grønne utviklingsmekanismen (CDM). Stortinget har vedtatt at Norges klimagassutslipp skal reduseres med 20 % innen 2020 i et bredt klimaforlik, bestående av alle partiene bortsett fra Frp. Forliket er imidlertid kritisert for å inneholde for få og svake konkrete virkemidler sett i forhold til målsetningen. Utslippene stiger raskt i transportsektoren, og i petroleumssektoren, hvor regjeringen har arrangert rekordstore utlysningssrunder av nye leteområder for

² Konjunkturtendensene: *Kraftig konjunkturedgang* www.ssb.no/emner/08/05/kt/ besøkt 13.05.2009

olje- og gass. Mye av klimasatsingen har samtidig vært konsentrert mot fangst og lagring av CO₂ fra gasskraftverk. Byggingen av det lovede første fullskalaanlegget for CO₂-fangst på Kårstø er imidlertid forsinket, mens det er stilt spørsmål ved om prosjektet for fullskala rensing på Mongstad vil klare å holde tidsfristen. Igangsetting av StatoilHydros nye gassterminal ved Hammerfest ga ny norsk utslippsrekord for klimagasser i 2007.

Grønn norsk krisepakke?

Regjeringen lanserte sin krisepakke 26.januar 2009.³ Pakken var på 20 milliarder kroner, fordelt med 16 ¾ mrd i økte bevilgninger og 3 ¼ milliard i skattelette for utsatte bedrifter. Samlet tilsvarte det 0,8 % av BNP. Skattelette-delen hadde ikke grønn innretning, men blant bevilgningene var det flere som klart falt inn under definisjonen av grønne stimuli:

- 1,3 mrd til vedlikehold og investeringer i jernbane, og 500 + 30 mill til gang- og sykkelveier.
- 1,2 mrd til energisparing og fornybar energi gjennom Enova⁴.

³ St.prp. nr. 37 (2008 – 2009) *Om endringer i statsbudsjettet 2009 med tiltak for arbeid*

⁴ Senere konkretisert bl.a. i form av en energisparepakke rettet mot kommunale, fylkeskommunale og statlige bygninger. Se Energibruk

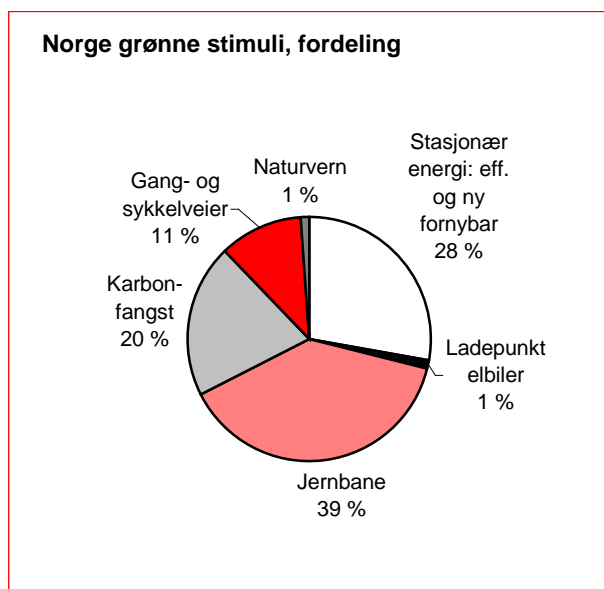

- Nesten én mrd til testanlegget for CO₂-fangst på Mongstad.
- Forskning på havvindkraft 75 mill, 50 mill til ladepunkter for elbiler, 50 mill til økt uttak av bioenergi fra skogen og 10 mill til informasjon om klima og energisparing rettet mot husholdningene ("Klimaløftet").
- I alt 50 millioner til naturvern og naturforvaltning.

Alt i alt falt 4,2 mrd av krisepakken 20 mrd kroner inn under HSBCs definisjon av "grønne stimuli". Det gir en grønn andel på 21 %.

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim kalte krisepakken det grønneste budsjettet som noen gang er lagt fram.

Miljøbevegelsen, blant dem også Framtiden i våre hender, var i hovedsak positivt overrasket og fornøyd, selv om det ble ytret en avventende holdning i forhold til hvordan pakken faktisk ville påvirke de norske klimagassutslippene, og kritikk av skjevfordeling til fordel for veibygging, manglende grønne betingelser for støtten til kommunene, og manglende bevilgninger til klimagasskutt og ren teknologi i utviklingsland.⁵

Bygg – tiltak i offentlige bygg 2009
naring.enova.no/sitepageview.aspx?sitePageID=1414

⁵ SV-jubel over grønn krisepakke
www.dagsavisen.no/innenriks/article394583.ece

Noe å strekke seg etter

Målt i grønnhet var den norske krisepakken på linje med den franske, det vil si grønnere enn pakkene i UK, Tyskland, USA og Canada. Men de virkelig store forskjellene viser seg i forhold til EU-kommisjonens pakke og pakkene i Kina og Sør-Korea. Mens 21 % av den norske pakken besto av grønne stimuli, besto 38 % av Kinas, 59 % av EU-kommisjonens, og hele 81 % av Sør-Koreas pakke av grønne stimuli.

Den største posten i Kinas krisepakke besto av en massiv utbygging av høyhastighetsbaner. Hele 600 mrd Yuan (omtrent like mange kroner) ble vedtatt brukt på jernbanebygging innen utløpet av 2009. Nest største post var utbygging og forbedring av kraftnettet, som gir mer energieffektiv utnyttelse av kraftverk og mindre tap i nettet. I løpet av to år skulle 1100 milliarder brukes på dette. Naturvern fikk 350 mrd, mens 1,5 mrd skulle gis i støtte til utvikling av biler som går på alternativ energi. HSBCs studie anslår at Kinas statlige pakke gir et årlig stimuli tilsvarende 2-4 % av BNP.

EUs pakke etablerte og økte bevilgningene med 3,5 mrd € til flere ulike fond for energi- og klimarelatert infrastruktur for å støtte opp om EUs klima og energieffektiviseringsplan. 1,5 mrd € gikk til karbonfangst og andre prosjekter for reduserte utslipp fra fossil energi. En halv milliard gikk til havvindkraft. Energieffektivitet i bygninger var også tungt vektlagt. Da HSBC-rapporten ble publisert var samlede felles EU-tiltak (kommisjonen + dem som skulle implementeres av medlemslandene) på ca 1 % av BNP i 2009.

Sør-Koreas Green New Deal bestod blant annet av 5,8 mrd USD til energisparing, 7 mrd til utbygging av jernbane, annen kollektivtransport og sykkelveier, over 12 mrd gikk til rehabilitering av elver og skogsområder, 1,8 mrd til drivstoffeffektive kjøretøy, 0,7 mrd \$ til vannressursforvaltning og det samme til resirkulering av avfall. Sør-Koreas Green New Deal tilsvarte omtrent 1 % av BNP, og er forventet å utløse ekstra investeringer slik at samlet stimuli tilsvarer 3,5 % av BNP.

A Climate of Recovery? The climate change investment dimension of economic stimulus plans

Country	Fund USDbn	Period Years	Green Fund % Green Fund USDbn	Green Fund %	Low-Carbon Power Renewable CCS/Other	Low-Carbon Power Building EE	Energy Efficiency (EE) Lo C Vech+ Rail / Infr	Energy Efficiency (EE) Grid	Water/Waste /Nature c.		
Asia Pacific											
Australia	26,7	2009-12	2,5	9,3 %	-	-	2,48	-	-	-	-
China	586,1	2009-10	221,3	37,8 %	-	-	-	1,50	98,65	70,00	51,15
India	13,7	2009	0,0	0,0 %	-	-	-	-	-	-	-
Japan	485,9	2009 onwards	12,4	2,6 %	-	-	12,43	-	-	-	-
South Korea	38,1	2009-12	30,7	80,5 %	1,80	-	6,19	1,80	7,01	-	13,89
Thailand	3,3	2009	0,0	0,0 %	-	-	-	-	-	-	-
Sub-total Asia Pacific	1 153,8		266,9	23,1 %	1,8	0,0	21,1	3,3	105,7	70,0	65,0
Europe											
European Union*	38,8	2009-10	22,8	58,7 %	0,65	12,49	2,85	1,94	-	4,85	-
Germany	104,8	2009-10	13,8	13,2 %	-	-	10,39	0,69	2,75	-	-
France	33,7	2009-10	7,1	21,2 %	0,87	-	0,83	-	1,31	4,13	-
Italy	103,5	2009 onwards	1,3	1,3 %	-	-	-	-	1,32	-	-
Spain	14,2	2009	0,8	5,8 %	-	-	-	-	-	-	0,83
United Kingdom	30,4	2009-12	2,1	6,9 %	-	-	0,29	1,38	0,41	-	0,03
Other EU States	308,7	2009	6,2	2,0 %	1,9	-	0,40	3,90	-	-	-
Sub-Total Europe	325,5		54,2	16,7 %	3,5	12,5	14,7	7,9	5,8	9,0	0,9
Americas											
Canada	31,8	2009-13	2,6	8,3 %	-	1,08	0,24	-	0,39	0,79	0,13
Chile	4,0	2009	0,0	0,0 %	-	-	-	-	-	-	-
US EESA**	185,0	10 Years	18,2	9,8 %	10,25	2,60	3,34	0,76	0,33	0,92	-
US ARRA	787,0	10 Years	94,1	12,0 %	22,53	3,95	27,40	4,00	9,59	11,00	15,58
Sub-Total Americas	1 007,8		114,9	11,4 %	32,8	7,6	31	4,8	10,3	12,7	15,7
Total	2 796		436	15,6 %	38	20,1	66,8	15,9	121,8	91,7	81,6
Norge***	2,9	2009	0,6	21,1 %	0,08	0,14	0,12	0,01	0,27	0,00	0,01
Norge (mill NOK)	20 000,0	2009	4 218,0	21,1 %	521,67	962,00	803,33	50,00	1831,00	0,00	50,00

*Only EUR30bn from direct EU contribution considered for calculation as the rest (EUR170bn) is contributed by member states

**USD700bn under TARP not considered for calculation as the fund is mainly for bank bailouts not for fiscal stimulus)

***Med bakgrunn bl.a. i Enovas nyetablerte støtteprogram til offentlige bygg er de 1,2 mrd til Enova skjønsmessig fordelt med 2/3 til energieffektivisering og 1/3 til ny fornybar energi.